

Huis en tuin.

Park Huize Olterterp: van adellijke buitenplaats tot erfgoedlocatie

Natuur en erfgoed ineens

Park Huize Olterterp in Friesland is een bijzonder voorbeeld van een adellijke buitenplaats die zich heeft ontwikkeld tot erfgoedlocatie. Elke generatie bewoners – van de familie Van Boelens tot It Fryske Gea – paste het park aan de tijd aan, terwijl de samenhang tussen huis, tuin en landschap behouden bleef.

TEKST: HEIDI VAN LIMBURG STIRUM FOTO'S: LÉONTINE LAMERS

Tuin

Doorkijk naar schuurtje achter het huis.

Bomenlaan dwars over het landgoed.

Volgens Stefen Smeding, cultuurhistorisch medewerker bij It Fryske Gea, markeert de restauratie een bredere ontwikkeling binnen de organisatie. "It Fryske Gea schuift op van uitsluitend bescherming, beheer en ontwikkeling van natuur en landschap naar een bredere verantwoordelijkheid voor erfgoed", verklaart ze. "Natuur en cultuurhistorie horen hier bij elkaar. Dat vraagt om een integrale aanpak". De historische parkaanleg kreeg in 2023 de status van rijksmonument, als onderdeel van het monumentencomplex rond Huize Olterterp. Niet verwonderlijk, want de 19e eeuwse slingertuin met haar vijver, zichtlijnen, glooiingen en karakteristieke beplanting vormt een bijzonder goed bewaard voorbeeld van de landschapsstijl in Friesland. Uit onderzoek blijkt dat mogelijk zowel Gerrit Vlaskamp als Lucas Pieters Roodbaard een rol hebben gespeeld in de vormgeving van het park. Huize Olterterp zelf is al sinds 14 september 1999 rijksmonument, samen met het koetshuis, ketelhuis en de historische tuinaanleg.

Park blijft zich ontwikkelen

Olterterp onderscheidt zich van veel andere buitenplaatsen doordat het park zich blijft vernieuwen. Ook

na de particuliere bewoning voegden de eigenaren eigentijdse elementen toe, waardoor het terrein zijn vitaliteit behield. De moestuin vertelt het verhaal van die voortdurende verandering. Reconstructies op basis van historische kaarten van de Stichting In Arcadië tonen dat achter het huis sinds 1848 een moestuin lag, met ten noorden daarvan een boomgaard. In 1907 werd de boom-

gaard zelf tot moestuin omgevormd, en in 1991 tot natuurtuin met vijver. Deze laatste fase blijft behouden, omdat hier inmiddels een rijk ecosysteem is ontstaan met onder meer vleermuizen en kikkersoorten. It Fryske Gea: "De afgelopen decennia zijn hier nieuwe natuurwaarden ontstaan, die willen we beschermen en behouden".

Bezitsgeschiedenis

In 1792 liet Ambrosius Ayso van Boelens het landhuis Slot Boelens bouwen, waarmee de geschiedenis van het huispark begon. Rond 1850-1869 was de familie Van Boelens nog eigenaar; tuinarchitect Gerrit Vlaskamp leverde sierbeplanting en ontwierp mogelijk delen van het park. Na het overlijden van jonkvrouw Johanna Francina Sandberg van Boelens in 1927 gingen haar bezittingen over naar de Annette van Boelensstichting, die het landgoed als één geheel wilde behouden. Door financiële problemen kwam het goed in 1934 in handen van de Algemeene Friesche Levensverzekering Maatschappij, later Aegon. In 1991 werd het verkocht aan It Fryske Gea, dat sindsdien eigenaar is en het terrein beheert als erfgoedlocatie.